

אבלים אנו על
חיים שלנו
כי איננו

גלוה אותו בדרכו האחרונה

(בשעה 3³⁰ משער המשק)

1962

יזמתו הקבוצה

מעין צבי

יום ששי - ה' באדר א' תשכ"ב
9.2.62 - מס. 467

חיים פרידמן - איננו

זה זמן-מה חששנו כי ימיר של חיים ספורים. עתה נעקר מתוכנו. בן עשרים היה עת בואו לקבוצה ועשרים ושלוש שנים היה חיר אתנו. בכל שלב משלבי התפתחותה של הקבוצה היה לו חלק, חלק חירני. כל משימה ממשימות חינוכו היתה שבועה בדמו. הוא צמח, גדל ובגר עם החברה ועם מפעלה - מימי הברואשית כאשר הקים משברי-כלים את נגריתנו הראשונה, דרך התגייסותו לפלמ"ח ולהגנה, דרך מילוי תפקידים בחברה, במשק ובתנועה. כבכל דבר, כן במקצועו, שאף תמיד לשלמות. " אוטודידקט" מובהק, למד והשתלם בלי הרף. בשנותיו האחרונות והברוכות מסר את כול-כולו לתכנון ישובנו ולבינונו.

כי חיים היה איש הרעיון ואיש הביצוע והמעשה כאחד. היה נאמן לעקריו הקבוצה, אך לא הסס לערער על מוסכמות כאשר חש שהמציאות אינה תואמת את הרעיון. היה רך-לב וותרן, אך נכון להאבק על דעותיו, כשגמר אומר שזו הדרך ואחרת איננה. חיים אהב את בני האדם ואת החיים, היה חובב ויכוח, שיחה והלצה. בתום לבו האמין שצדק ויושר סופם לנצח. וכאשר הלך מאתנו, נשארנו לבדנו -- עניים בהרבה משהיינו. והוא עדיין האמין - עד שעתו האחרונה - שפניו להחלמה ולמעשים חדשים. נחמה יחידה זו נותרה אף למשפחה השכולה, לרעיתו שכה שרחה להפנות את רוע הגזרה.

כה חביב היה ושקול, כה מוסס ופיקח, תקיף וסלחני, רציני ועליוז ויושר. לא רק בני ביתו וחבריו הרבים ישמרו זכרונו בלבם. הרי כל אבן וכל קורה פה - יעידו על מעשי-ידידיו. כל הגבעה הזאת הנה לו מצבה חייה.

בין מעצבי הדמות לישובנו זה היה - ברוח ובחומר.

מהוך תולדות מעין-צבי

י"נ"ו 87. מוצאי שבת. אסיפה כללית. הכל כרגיל.

אני מקשיב בעובג רב לדיברי השבח הרבים שנאמרים כעת לזכותו של ירון טרם צאתו למשימה חדשה. הצבי מקשיב, אך בראשי מתרוצצת מחשבה אחת בלבד: "חיים"ן כמה חבל שחיים לא שומע את כל המחמאות האלה. איך היה מתגאה! וכמה בחת היה טובע.

חיים פרידמן, אביו של ירון הלך אל עולמו לפני 25 שנה, כשהוא בן 43 ובטיא יכולתו המעשית והאינטלקטואלית ומילא בשעתו תפקידים מרכזיים שונים. מבט חטוף סביבי, טלמז אותי היש מהר, שרק מחצית הבוכחים יכולים לזכור את חיים, השאר היו עוד בגיל הגן כאשר חיים נפטר.

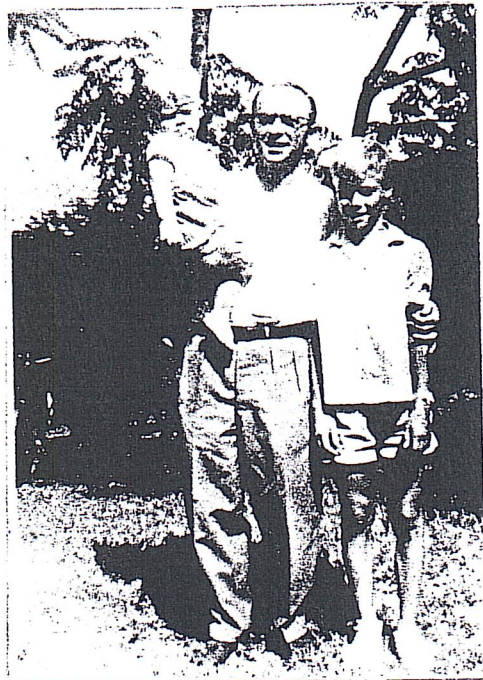
אם כך, אנסה ברושתיכם, להעלות את זכרו ולו רק לזמן קצר ובקיצור רב. אדם בערך ע"י כל על אופיו ועל פועלו. חבר שתמיד היה מוכן לתת "לפי יכולתו" למשק ולחברה. והמושג "ראש קטן" לא היה קיים במילון שלו.

חיים היה "יקה" במובן החיובי של המילה "סופר יקה". מסודר ומאורגן עד לפרט האנורדון. חמיד בקי, מטופל היטב, ולבוש כזהלכה. הוא העריץ את הצבא. סדר, משמעת, תיכבוץ, דיוק וכיו"ב, הרשימו אותו מאד. עם זאת היה בדיוק ההפך מקשוח. רך, עדין, רגיש, הוא לא היה מסוגל להכאיב לזבוב.

אי אפשר לספר על חיים ולא להזכיר מה שאפיו אותו יותר מכל תכונה אחרת: הצחוק שלו הצחוק של חיים הפך לשם דבר. כשחיים צחק, "בדבק" כל מי ששמע אותו. היה לו צחוק אדיר והוא צחק עד שכבר "לא היה כוח לצחוק". כשישבו "החבריא", וחיים ביביהם, ה"שמח" היה מובטח.

עם מותו נכרת מתוכנו, אדם יקר, חבר מסור למפעל הקיבוצי, ידיד אמת, כזה ובאמן, ומעל הכל בעל משפחה שופע אהבה וטוב לב.

השם חיים פרידמן, יהיה חמיד קשור בבביון ביחזו, בית מעין צבי, כמו היס והכרמל.

קטע מיומנו של מפקד האזור

(מתוך "יומן הקבוצה" לשנת העשור)

13.5.48

19.50: גדעון מסדר את כיתתו על יד חדר האוכל. הרבה חברים התאספו. הוראות אחרונות לכיתה הנפרדת מאתנו לזמן בלתי-ידוע. זרך צלחה - להתראות.

21.00: אספה. קשה להיכנס. חדר האוכל קטן מדי בכדי להכיל את כל הנוכחים. אני מוטר את הידוע לי על המצב. מפרסם את הסבויים בארגון האזור. שאלות, תשובות, מתפזרים. - ובלילה שמירה מוגברת בעמדות ובחצר.

14.5.48

מאמץ עליון בעבודות הנוצרים. צריך להחליטם במהירות האפשרית. כל המשק מגויס.

16.00: "קול ההגנה" מסדר את הכרזת המדינה. רצייתי לשמע - אבל קבלתי פקודה לגשת לבת-שלמה, לסקר את המצב, למסר דו"ח לחדרה ולהחליף שם בעל מקצוע אלחוטאי, החייב מחר להתיצב בצבא.

19.30: אני חוזר הביתה. הערב צריך להתקיים טקס חגיגי ליד עמדה 8. טרם ידוע אם האנגלים יעזבו את תחנת הרכבת עד אז - המנדט ייגמר רק מחר - ואם אפשר לקיים את הטקס בהתאם לתכנית. אני ביגש לסלפון. הפעם אינני מבקש כרגיל את המספר הידוע בחדרה. לא - ימי המחתרת נגמרו! "שלום, דאר ישראל, תן לי את מטה ההגנה בחדרה". זו הפעם הראשונה "אחרי 2000 שנה" שאתה מדבר כאדם חפשי במולדתך. - - - אבל זמנים קשים עוד לפנינו.

חיום פר. ז"ל

ישראל

חיים פרידמן

חיים נולד בשנת 1919 בצפון-מזרח גרמניה בעיר סטולפ. בעודו נער הצטרף לתנועת "המכבי הצעיר", והרעיון הציוני-החלוצי היכה בו שרשים עמוקים. במגמה זו למד את מקצוע הנגרות ועבר לאחר מכן להכשרה התנועתית בארנסדורף. אך במכשור-לים רבים נתקל בדרכו להגשמת חונו. המשרד הארץ-ישראלי דחה פעמים אחדות את בקשותיו לעליה. הרופאים קבעו — מחלת לב. ההזדמנות לעקוף את הפיקוח הרפואי השיגרתו והחמור ניתנה עם צאת הקבוצה הראשונה של עולים-חלוצים מגרמניה ב"זוג-דאר-הכשרה", משמע עליה "בלתי-חוקית" לארץ ישראל. כך הגיע חיים לארץ. העולים-המעפילים הועלו לחוף בכפר שמריהו על אפס ועל חמתם של השלטונות העוינים.

לא לבדו בא חיים אל הארץ, אלא עם קומץ חברים קטן, אשר עשו דרכם יחד, מן ההכשרה התנועתית בגרמניה עד לקב' מעין-צבי. קשר טבעי קשר את חיים ואת חבריו לגרעין של קבוצה זו, אשר עמדה בראשית דרכה, כמחצית שנה אחר עלותה להתישבות ב"בזלה" שליד זכרון יעקב. בשלב ראשון זה של יישובנו, בעצם תקופת "חומה ומגדל", היה נסיונו של חיים במקצוע הנגרות חשוב ומבוקש. וחיים ניגש להקים את הנגריה הראשונה והצנועה למשק הצעיר — משברי כלים, זעיר פה זעיר שם. עבודות הנגרות הקשורות בבנית צריפים לנקודה החדשה קשרה את חיים במהרה למקצוע הבניה במובנו הרחב — לתכנון מבנים ולתכנון ישובי בכלל. כך הגיע לתחום המקצועי בו ראה יעוד חייו. בתקופת המאבק שקדמה להקמת המדינה התגייס חיים לפלמ"ח, וכל ימיו נשאר קשור לענייני הבטחון. לאחרונה שוב שימש מא"ז ליישובנו.

העיסוק בשאלות המעשיות של בניה ותכנון קירב את חיים במיוחד לבעיות החברה והחינוך בקיבוץ. במרוצת הזמן מילא חיים תפקידים רבים בקבוצה. בעת כהונתו כמזכיר-פנים חל מאורע חשוב בהתפתחות יישובנו: קליטתו של הגרעין משדות-ים אשר עבר למעין-צבי אחר הפילוג בקיבוץ המאוחד. בהצלחת מיוזג זה היה לחיים חלק ניכר וחיוני. בעודו מזכיר הקבוצה קראה התנועה את חיים לפעילות מרכזית. הוטל עליו ריכוז המחלקה הטכנית של איחוד הקבוצות והקיבוצים. בתפקיד זה באו כל סגור-לותיו הטכניות, הארגוניות והחברתיות לידי ביטוי המלא.

חיים היה "אוטוידקט" מובהק וכל ימי חייו שאף להשתלמות נוספת, להתרחבת השכלתו ול"ידע" מקצועי חדש. חיים היה איש הרעיון ואיש הביצוע, הוגה ומגשים כאחד. מעטים האנשים בימינו המסוגלים להגות רעיונות-יסוד ולתרגמם מיד לשפת המעשה. הוא היה נאמן לקבוצה, אך לא היסס לערער על מוסכמות, כאשר חש, שהמצוי-אות אינה תואמת את הרעיון. הוא היה טוב-לב וותרן מיסודו. ועם זאת נכון להיאבק על דעותיו כאשר גמר אומר, שזו הדרך ואחרת איננה.

חובב שיחה היה, חובב ויכוח והלצה. הוא אהב את בני האדם ואת החיים עצמם. בתום-לבו האמין שצדק ויושר — סופם לנצח. ועד שעתו האחרונה האמין כי עתיד הוא להחלים ולשוב למעשים חדשים. אך מחלתו האכזרית לא הרפתה ממנו, ואמנות הרופאים ורצון החיים האיתן של החולה — לא יכלו למחלתו הממארת.

בין בוני ביתנו היה חיים פרידמן, בין טובי הבונים — ברוח ובחומר. כל אבן זכל קורה בגבעתנו הן עדות למעשיו, מצבה חיה לזכרו הברוך של חיים ז"ל, החביב והנאמן.

שנה למותו של חרם ז"ל

(דברים ביום האזכרה)

חלפה שנה מאז עמדנו במקום זה ונפרדנו מחברנו חיים.
חסרו לנו המלים להביע רגשותינו, כי עוד עלינו תחושת האטון.
חלפה שנה וטרם התרגלנו להיעדרו של חיים. שוב ושוב קורה ונדמה לנו, כי הנו מתהלך לידנו, או כי האוזן קלטה את קולו.

חיינו של חיים בתוכנו הסאירו חותמם, כי שלובים היו בכל הבעשה במעין צני. הבתים אשר אנו גרים בהם, צורתם, מיקומם, תכונם - כתכנון כל נקודת היישוב שלנו - אין לתארם בלעדיו. בכלים השקיע ממצובותיו, מיכולתו, ממסירותו ומאהבתו. כאן יצירתו האישית והקבוצתית כאחד.

מפיו ויחד עמו למדנו מרובים-חדשים. מי מאתנו ידע פרוגרמה

לגאיה מהי?

בקצרות ובעקשנות הגן ושמר על יצירתו זו. ריכוז הבנייה לא היה לגביו תפקיד רגיל, אף לא מקצוע. במונן המקובל של המלה -- ריכוז הבנייה, זאת היתה יצירתו המיוחדת לו והחד-פעמית. אכן - היה הוא מרכז בנייה מיוחד ונדיר.

בכל אשר למד ורכש בשנות הנסיון רצה הוא לשתף אחרים - פעולתו הציבורית היתה הכרחית מבחינתו. בעבודתו במחלקה הטכנית יכול היה לפתח במלואן את התכונות בהן היה מחונן. בעבודתו זו ניהל מאבק על דמות היישוב הקיבוצי, על שילוב הפונקציות והאידיאות המהווה בסיס לכל תכנון נקודה, בית פרטי או ציבורי ביישובינו. על כן מצא שפה משותפת עם החברים אשר פעלו במקביל בתנועות האחרות, על כן מצא אוזן קשבת והערכה אצל כל אלה אתו בא במגע

בעבודתו זו גדל והיה לשליח ציבור אמיתי ובראש וראשונה שליח

ציבורנו - כי כאן מקור השראתו וההר הזה מקור מחצבתו.

היום, כאשר אנו משקיפים אחרונה, מיטיבים אנו להבין, מה רבה היתה תרומתו לחיינו: בנגריה, במזכירות המשק, בתפקידי הבטחון, בשטח החינוך ובחיי החברה.

כל אחד מאתנו נושא בלבו זכרונות של מגע ושותפות עם חיים, כשה

המקום נושא עליו חותם פעילותו. אכן, התעשרנו בזכותך, חיים יקירנו. לא רצית כי נראה אותך בעת מחלתך הקשה - כאילו אתה אומר לנו: "זכרו אותי כפי שהייתי בימי היצירה החובי". עתה אנו יודעים להעריך נכונה את גבורתך האילמת.

חלפה שנה והזמן מלמדנו להסלים עם הגורל. אך בלבנו נותרו הגעגועים,

ומעט מהכאב. כי נותר פצע שמגליד בקושי - ורגש של גאווה על כי היית אחד מאתנו ובחייך הוכחת את פשר חזוננו.

יהי זכרך ברוך.

שנה למותו של חיים פרידמן ז"ל

ביום ב' באדר תשכ"ב נלקח מאתנו חיים פרידמן ז"ל. בן 42 היה במותו. חייו היו קצרים, אך שופעים פעילות ומסירות בלי מצרים לטובת הכלל.

כרוב חברי מעין צבי הראשונים, היה גם חיים חניך תנועת "המכבי הצעיר" בגרמניה. אחרי הכשרה עלה ארצה באנית מעפילים והגיע לקבוצה בראשית שנת 1939. מאז ועד יום מותו הקדיש את חייו לפעילות ברוכה ומוצלחת למען ענייני הציבור: הקבוצה, התנועה, האזור, המדינה. בכוח רצונו גבר על חוליו הגופני, עד כי רבים מבין העובדים עמו אף לא ידעו עליו.

ימי בואו ארצה חלו זמן קצר לאחר עלייתנו להתיישבות; ימי "חומה ומגדל" היו, וידידו של חיים היו מלאות עבודה במקצוע הנגרות. פרצה מלחמת העולם, הוקם הפלמ"ח — וחיים התגייס אליו. השנים הבאות ראו בפעילותו בשורות ה"הגנה". תוך כדי כך הגדיל לעשות בפנים הקבוצה, הקים את הנגריה, לקח חלק בעבודת המוסדות, היה למזכיר פנים — ועשה את הצעדים הראשונים לקראת מה שעתיד להיות משימת חייו: תכנון הנקודה. בלי הרף למד והשתלם וכן הקנה לחבריו מושגים בתחום זה שכה מוזנח במשקיניו עד היום הזה. התנועה קראה לו לריכוז המחלקה הטכנית שלה, המועצה האזורית בחרה בו כחבר הוועדה המקומית לתכנון ובניין. ושוב: כל התעניינותו בבעיות המדינה, התנועה, האזור, וכל פעלתנותו הרבה ב"חוף", כל אלו מעולם לא השכיחו מלבו את הדאגה לקבוצתו, והוא הצטיין בהבנת יחס הגומלין שבין חשיבות פעולת החבר בתוך משקו ובין פעילותו למען הציבור הרחב שמחוצה לו. ובניגוד לרבים, שהפעלתנות הרבה ועומס

העבודה מקדירים את יחסם אל הבריות, היה חיים תמיד חביב על כל הסובבים אותו, עליו, תוסס — ועם זאת תקיף ועומד על דעתו. בכל עניין שנראה לו כבעל חשיבות עקרונית, יחסי רעות בעבודה עמו היו עד מהרה ליחסי ידידות אישיים, וככל שגדלו ממדי פעילותו, כן גדל חוג ידידיו.

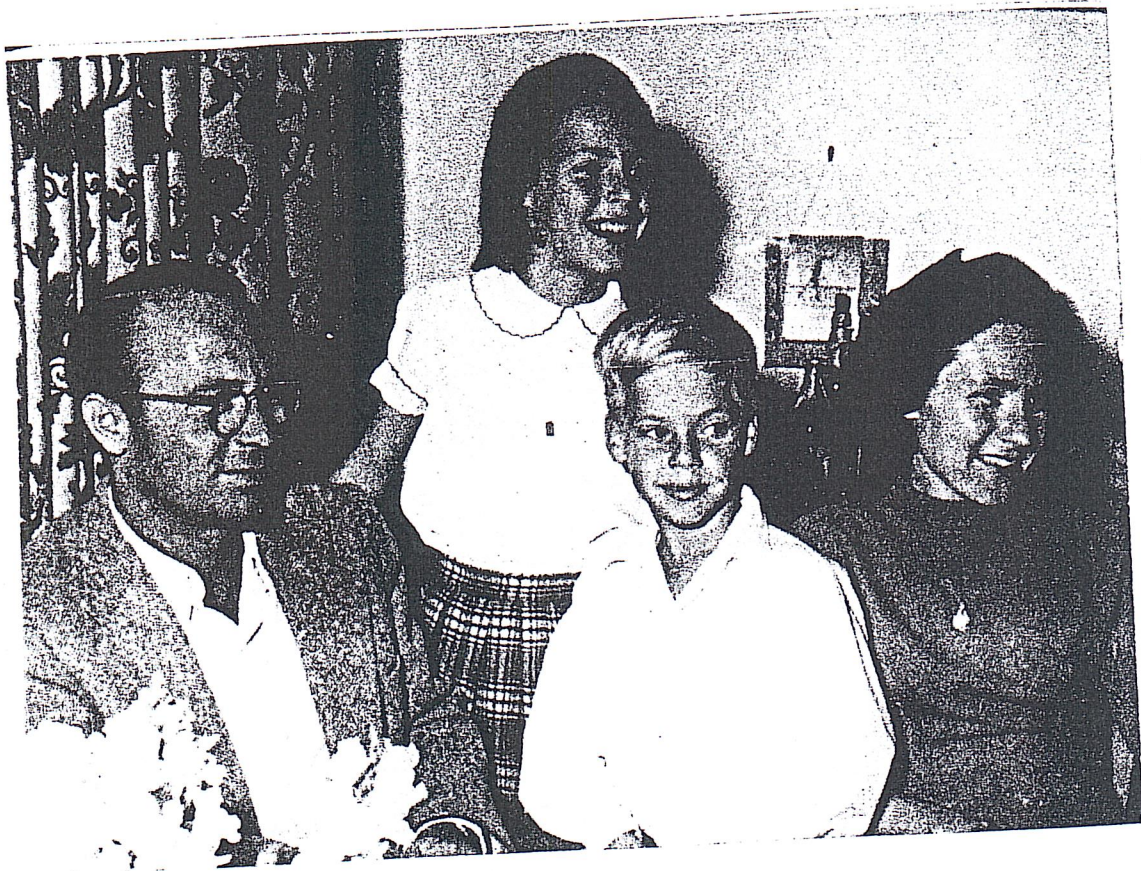
את מחלתו הקשה והממושכת נשא בסבלנות ובגבורה שאין למעלה מהן. גם בימי חוליו הוסיף לגלות התעניינות ערה בכל תופעות החיים והיצירה שבסביבו — כל עוד עמדו לו כוחותיו.

הוא היה אחד מאלה, שהכרחיים לארץ הזאת, למען ישו מעשי הדור לגודל משימותיו.

יהי זכרו ברוך.

מעין צבי

גדעון פיליפס

מתוך "ירומן הקבוצה" מספר 1398

22.1.1982

במלואת 30 שנה למעין-צבי - - -

"אבחנו באנו

-אחד אחד ובאין רואה-.

כל יום הביא הלילד של

אז משפחה מפונה אחרת.

באו אנשים, שהתלהבותם

הראשונות הפריחה אדמת

ישוב אחר, אנשים מלאי

היסוסים וחרדה.

היה קשה - האמינו לי ..."

פנינה זרמי

*

במשך כל חודש ינואר 1952 הגיעו חברי שדות-ים למעין-צבי.

תשעה זוגות, שלושה רווקים ושלושה-עשר ילדים.

קבלת-הפנים במעין-צבי היתה בלב פתוח ובנפש חפצה, לבבית ומאורגנת כאחת.

אל כל זוג הוצמדה משפחה שכנה מלווה. עד היום מעלים חברי שדות-ים (לשעבר)

בכבוד ובהערצה את זכר מסירותו של חיים פרידמן.

כמזכיר הקבוצה באותה העת ביקר, כמעט מדי יום ביומו, אצל כל משפחה וליווה

את חבלי הקליטה על הדרך הטובה ביותר.

(מתוך "בין כרמל לים",

חמישים שנה למעין-צבי, עמוד 58)

*

ה מ ש פ ח ה ש ל א מ א

מוצאה של משפחת אמי, מצד אביה ומצד אמה הוא בגרמניה.

ס ב א ח י י מ פ ר י ד מ ן

סבי חיים - אבי אמה, נולד בשנת 1919 למשפחה לא ציונית בעיירה שטולץ
בצפון גרמניה (היום העיירה נמצאת בתחום פולין).
אביו אמל-עמנואל התפרנס ממסחר.

זאת תעודת הלידה של סבא, מודפסת באותיות גותיות שהיו נהוגות בגרמניה
בתחילת המאה.

9

Reglter-Nr. 92 Gültig nur zum Zweck der Taufe.

Bescheinigung

über Eintragung eines Geburtsfalles.

Vor- und Zuname: Leinz Hermann Friedmann

Geburtsort, Ort und Wohnung, den 8. März 1919 auf mittags
um 8 3/4 Uhr in Stolz Dorfplatz straße Nr. 45

Vor- und Zuname, sowie Stand des Vaters: Leinzmann Emil Fried-
mann Religion: mos.

Vor- und Zuname der Mutter: Leinz geb. v. Sina Religion: mos.

Stolz, den 10. März 1919.

Der Standesbeamte.
S. B.
[Signature]

Anmerkung: Das Reichsgesetz über die Beurkundung des Personenstandes und die Eheschließung vom 6. Februar 1875 bestimmt in § 82:
Die kirchlichen Verpflichtungen in Beziehung auf Taufe und Trauung werden durch dieses Gesetz nicht berührt.

סבא התבגר בתקופת עליית התנועה הנאצית תחת שלטונר של היטלר בגרמניה, תקופה בה סבלו היהודים מאנטישמיות ורדיפות. היהודים נשאו תעודות זהות מיוחדות שהאות J - יודקה כלומר יהודי מוטבעת בה בכל עמוד. שם סבי הוא חיים, אבל בפקודת הנאצים היה חייב (ככל גבר יהודי) לשאת גם את השם ישראל. כמו-כך נאלץ לתת דוגמת תביעות שתי אצבעות בתעודה. בצילום תעודת הזהות החתומה בחותמת גרמניה הנאצית, ניתן לראות את כל אלה.

ennott:	Hamburg
ennummer:	A.0073.
ültig bla	30. November 1943
ame	Friedmann
ornamen	... Friedmann
eburstag	5. März 1919
eburtsort	Holzkirchen
eruf	Präsident
neränderliche ennzeichen	...
eränderliche ennzeichen	Hinn
emerkungen:	

Reichsbild Lichtbild Reichsbild	Rechte Seite Linke Seite
Unterschrift Unterschrift des Besatzungsleiters Unterschrift des Ortspolizeibehörden Unterschrift des abgesetzten Besatzers	Unterschrift des Besatzungsleiters Unterschrift des Ortspolizeibehörden Unterschrift des abgesetzten Besatzers

Hamburg, den 30. November 1943

Der Bürgermeister
 Ortspolizeibehörde.

סבא למד בגרמניה את מקצוע הנגרות. בשנותיו הראשונות בישראל עבד במקצועו. אמא שלי זוכרת כי בהיותה ילדה קטנה, הרהיטים בבית הוריה היו מעשה ידיו של סבא. עד היום יש לנו בבית משחק קוביות מעץ שעשה.

כשהרגיש שלא יוכל עוד להמשיך לחיות בגרמניה, החליט ביחד עם כמה חברים לעזוב ולעלות לארץ ישראל. זה היה בשנת 1939 כשהגרמנים עדיין איפשרו ליהודים ע"פ הסכמים מיוחדים, לצאת את גרמניה. סבא נסע לוינה ומשם באניה ליס התיכון. באמצע הים עלה על ספינת מעפילים בלתי-ליגלית בה הפליג במשך שבועיים עד שנחתו בחוף הרצל. משפחה מכפר שמריהו הסתירה אותו בלילה הראשון בביתה. למחרת נסע לחדרה והסתתר מפני הבריטים בין חברי "קבוצת כנרות" שהתכוננו לייסד את קבוץ מצובה. לאחר זמן קצר עבר לקבוצת "מעין" ע"י זכרון-יעקב והוא אז בן 20. מאחר והגיע בעליה בלתי ליגלית, לא היו בידיו אישורים לשהיה בארץ. אחות סבי - מרגוט, הגיעה לארץ כמה שנים לפניו ונישאה בתל-אביב לנתן שטיינבוך (שעלה מרוסיה). נתן היה מעורה היטב בנעשה בארץ. הוא שיחד פקידים בריטיים והצליח לסדר לסבא תעודת זהות. רק אז יכול היה סבי לנוע באופן חופשי והוא נסע בפעם הראשונה לתל-אביב לבקר את משפחתו. אחות נוספת של סבא - אלי, נישאה בישראל למקס שכטר (יליד הארץ) ולאחר נדודים בעולם התיישבו בפרנקפורט - גרמניה. בנם היחיד - עמנואל (מני) גר עם משפחתו בפריס.

IDENTITY CARD

Name of holder HEINZ ERMANN FRIEDMAN

Place of residence 119 Benjamin Road

Place of business T.F.O.

Occupation Carpenter

Race Jewish

Height 5 feet 6 inches

Colour of eyes Brown

Colour of hair Blond

Build Normal

Special peculiarities nil

Signature of issuing officer Arthur Komaroff
DISTRICT OFFICER, TEL AVIV

Appointment _____

Place Tel Aviv Date 26.3.38

Onno stamp partly over photograph.

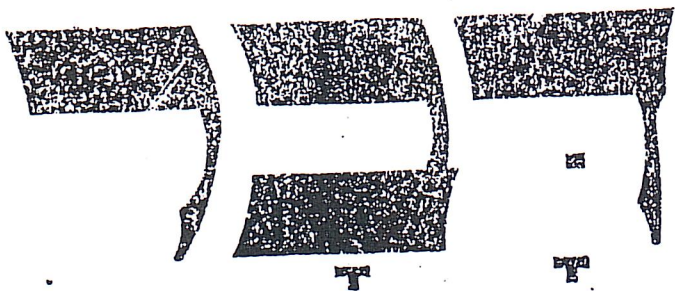
Signature of holder Heinz Erman Friedman

סבא הצטרף לקוצת "מעין" זמן קצר לאחר היוסדה והיה בין מקימיה. הקבוצה היתה אמורה להתיישב סמוך למעינות שוֹנֵי, בין בנימינה לזכרון יעקב, ומכאן בא לה שמה - "מעין". אולם התכנית שונתה. המתיישבים קיבלו מחברת הקרקעות - פיק"א - מיסודו של הברון רוטשילד, את אדמת "פרדס נזלה" בשפלת החוף, מערבית לשוֹנֵי. הישוב הוקם באוגוסט 1938 במתכונת ישובי חומה ומגדל.

שלוש שנים חיו במקום זה שהיה אזור של ביצות וסבלו ממחלת הקדחת. בשנת 1941 העתיקו חברי מעין את מקום הישוב להר שמנגד.

זמן קצר לאחר מכן נוסף לשם מעין ה"צבי, ע"ש צבי הנרי פרנק ממנהלי פיק"א.

באותה שנה הגיעה לקבוצת מעין-צבי סבתי נעמי.

מעין פועלי ארץ ישראל

יום ד', 17 באדר ה'תש"ח, 17 באוגוסט 1948

ישוב חדש בשומרון

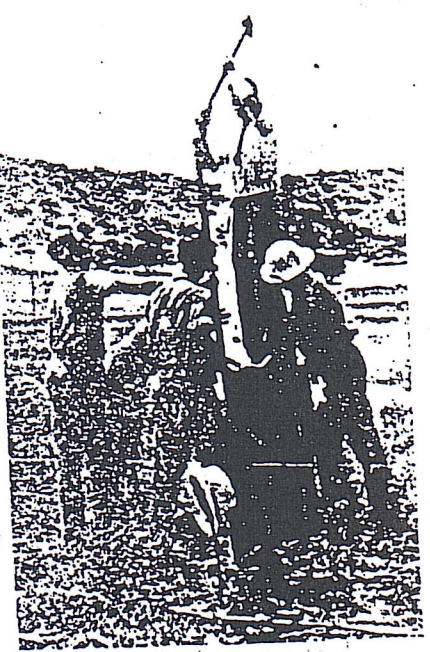
מעין"א מאזינות או פעילותה ההתיישבותית - קבוצת "מעין" שולה לנולה

הפעילות ההתיישבותית של מעין"א היא פעילות קבוצתית ויש לה אופי משלה. היא נשענת על עבודת האדמה ופיתוח הישוב. הקבוצה הוקמה בשנת 1938 על ידי חברי מעין"א שהיו אז תלמידי בית המדרש "מעין" בירושלים. הם עלו לארץ ישראל ויישבו במקום שהיה אז חלק מהפרדס "נזלה" של הברון רוטשילד. בשנת 1941 עברה הקבוצה להר שמנגד. היום היא אחת הקבוצות הפועלות בארץ ישראל.

הקבוצה הוקמה בשנת 1938 על ידי חברי מעין"א שהיו אז תלמידי בית המדרש "מעין" בירושלים. הם עלו לארץ ישראל ויישבו במקום שהיה אז חלק מהפרדס "נזלה" של הברון רוטשילד. בשנת 1941 עברה הקבוצה להר שמנגד. היום היא אחת הקבוצות הפועלות בארץ ישראל.

הקבוצה הוקמה בשנת 1938 על ידי חברי מעין"א שהיו אז תלמידי בית המדרש "מעין" בירושלים. הם עלו לארץ ישראל ויישבו במקום שהיה אז חלק מהפרדס "נזלה" של הברון רוטשילד. בשנת 1941 עברה הקבוצה להר שמנגד. היום היא אחת הקבוצות הפועלות בארץ ישראל.

במחנה למטה - תקיעת העמוד הראשון לאוהל הראשון בישוב החדש. ברקע, שלוחתו הדרומית של הכרמל - מקומו החדש של הישוב.

מדו פעיל כופר הישוע

טכום עבודות החינוך אחד

הקבוצה הוקמה בשנת 1938 על ידי חברי מעין"א שהיו אז תלמידי בית המדרש "מעין" בירושלים. הם עלו לארץ ישראל ויישבו במקום שהיה אז חלק מהפרדס "נזלה" של הברון רוטשילד. בשנת 1941 עברה הקבוצה להר שמנגד. היום היא אחת הקבוצות הפועלות בארץ ישראל.

יום האחרונים ושמיות

הקבוצה הוקמה בשנת 1938 על ידי חברי מעין"א שהיו אז תלמידי בית המדרש "מעין" בירושלים. הם עלו לארץ ישראל ויישבו במקום שהיה אז חלק מהפרדס "נזלה" של הברון רוטשילד. בשנת 1941 עברה הקבוצה להר שמנגד. היום היא אחת הקבוצות הפועלות בארץ ישראל.